QORTI TAL-MAGISTRATI (MALTA)

MAGISTRAT DR SIMONE GRECH B.A. LL.D. M.J (European and Comparative Law)

Rikors Numru: 140/2017SG

Fl-Atti tal-Ittra Ufficjali bin-Numru 1234/2017 intavolata a tenur ta' l-artikolu 466 tal-Kap 12 tal-Ligijiet ta' Malta fl-ismijiet:

Ufficjal Mediku Ewlieni tal-Gvern u s-Segretarju Parlamentari tas-Sahha

vs

Neville Gafa

Illum, 17 ta' Frar 2020

Il-Qorti,

Rat ir-rikors prezentat minn Neville Gafa' ai termini tal-artikolu 466(2) tal-Kap.

12 tal-Ligijiet ta' Malta fit-22 ta' Mejju 2017 fejn ippremetta:-

1. *Illi t-talba attrici hija nfondata fil-fatt u fid-dritt stante li l-ammont mitlub m' huwiex dovut, kif ser jigi ppruvat waqt it-trattazzjoni tal-kawza.*
2. *Illi l-esponent m' ghandu jaghti l-ebda rifuzjoni u bhala stat ta' fatt ma hemm ebda outstanding payment dovut minn naha tieghu.*
   Salv eccezzjonijiet ulterjuri
   Ghaldaqstnat, l-esponent jitlob bir-rispett illi dina l-Onorabbli Qorti joghgobha tiddikjara t-talba fil-konfront taghha tal-Ufficjali Mediku Ewlieni tal-Gvern u s-Segretarju Parlamentari tas-Sahha bhala wahda infondata fil-fatt u fid-dritt u dan that kull provvediment xieraq u opportun li joghgobha taghti dina l-Onorabbli Qorti.

Rat ir-risposta tal-Ufficjali Ewlieni tal-Gvern et datata 21 ta' Gunju 2017 fejn gie eccepit:-

1. Illi l-ammont indikat fl-ittra ufficjali ai termini ta' Artikolu 466 tal-Kap 12 huwa dovut mill-intimat stante li dana kien hlas illi sar bi zball u l-istess konsapevoli ta' dan, stante illi l-istess pagament sar bi ksur ta' kuntratt iffirmat mill-intimat;

2. Illi minghajr pregudizzju ghal premess dana l-overpayment huwa car u jista' jigi ppruvat u kien l-intimat li appropria ruhhu mill-ammont meta kien ben konsapevoli li ma kienx dovut lilu;

Ghaldaqstant, l-intimat jitlob lil dina l-Onorabbli Qorti joghgobha tiddikjara illi l-eccezzjonijiet tal-esponenti huma nfondati fil-fatt u fid-dritt a tenur ta' l-artikolu 466 tal-Kap 12 u joghgobha tordna lill-esponenti jhallsu a tenur ta' l-istess Artikolu.

Rat illi dan ir-Rikors gie assenjat lil din il-Qorti kif preseduta.

Rat it-traskrizzjonijiet tax-xhieda mismugha quddiem il-Qorti diversament preseduta;

Semghet ix-xhieda u rat il-provi u dokumenti kollha esebiti;

Rat l-atti kollha;

Rat in-noti ta' sottomissjonijiet rispettivi tal-partijiet.

Rat illi r-Rikors gie mholli ghal-lum sabiex jinghata l-provvediment finali;

Ikkunsidrat;

Din il-vertenza tirrigwarda talba li saret permezz ta' l-att gudizzjarju bin-numru 1234/2017 lil Neville Gafa sabiex dan ihallas somma flus rapprezentanti *"hlasijiet zejda ta' sahra mid-Dipartiment tas-Sahha"* (Vide fol 81 tal-process).

Kif osservat ben tajjeb din il-Qorti hekk kif diversament ippreseduta fil-provvedimenti moghtija fl-ismijiet Ufficjal Mediku Ewlieni tal-Gvern u s-Segretarju Parlamentari tas-Sahha vs Angelo Briffa (Rik Nru 135/2017RM) deciza fil-11 ta' Lulju 2019 (liema sentenza qed tistenna l-ezitu ta' l-appell) u fl-ismijiet Ufficjal Mediku Ewlieni tal-Gvern u s-Segretarju Parlamentari tas-Sahha vs Mario Cassar (Rik Nru 138/2017RM) deciza fil-11 ta' Lulju 2019 (liema sentenza qed tistenna l-ezitu ta' l-appell); il-procedura kontemplata mill-Artikolu 466 tal-Kap. 12 giet introdotta u hija intiza sabiex tiffacilita l-process ta' gbir ta' krediti dovuti lid-dipartimenti tal-Gvern u lill-entitajiet maghquda li jkunu mwaqqfa mil-ligi bil-ghan evidenti illi jitnaqqsu l-ispejjez u d-dewmien marbutin ma' proceduri gudizzjarji ordinarji. Din il-procedura tesigi li d-debitur jigi notifikat, permezz ta' att gudizzjarju, b'dikjarazzjoni guramentata tal-kap tad-Dipartiment kreditur, liema att gudizzjarju, jekk ma jigix kontestat skont kif tipprovdi l-ligi, ikollu l-istess effett bhal sentenza finali tal-qorti kompetenti.

Izda, biex id-dipartiment jew korp ikkoncernat ikun jista' jipprevalixxi ruhu minn din il-procedura, jehtieg li jigu osservati numru ta' rekwiziti elenkati fiddispozizzjonijiet tal-Artikolu 466(1) li jipprovdi hekk:-

466. (1) Meta kap ta' dipartiment tal-gvern jew il-persuna vestita bir-rappreżentanza legali ta' korp magħqud stabbilit bil-liġi jew b'rappreżentanza legali ta' xi kumpannija jew korp ieħor li jkun hekk awtorizzat, bi jew taħt kull liġi, sabiex jiġbor kull ammont dovut lil dipartiment tal-gvern jew lil korp magħqud stabbilit bil-liġi, ikun irid jaġixxi sabiex jinġabar lura dejn dovut lil dipartiment tal-gvern jew lil xi uffiċċju amministrattiv tiegħu jew lil korp magħqud stabbilit bil-liġi, dwar kull servizz, provvista, penali, kera, ċens, piżijiet oħra fuq beni, kumpens għall-okkupazzjoni u jew għal dritt ta' xi liċenza jew dritt jew taxxa oħra dovuti, huwa jista' jagħmel dikjarazzjoni tiegħu maħlufa quddiem ir-reġistratur, imħallef jew maġistrat li fiha huwa għandu jiddikjara xi tkun ix-xorta tad-debitu u l-isem tad-debitur u jikkonferma li dak id-debitu jkun dovut.

Dan huwa mezz procedurali eccezzjonali ghall-gbir ta' krediti u in fatti japplika biss ghall-kapijiet ta' Dipartimenti tal-Gvern u entitajiet ohrajn specifikati fl-imsemmi disposizzjoni tal-ligi. Bhala tali ghandha tinghata tifsira stretta .

Din il-Qorti ghandha taghti effett lil procediment specjali f'cirkostanzi fejn ir-rekwiziti stipolati espressament mil-ligi evidentement huma sodisfatti. Kif gustament osservat din il-Qorti hekk kif diversament ippreseduta fil-provvedimenti fuq riferiti, din il-procedura ma tistax, ghalhekk, issib applikazzjoni ghal kwalunkwe xorta ta' dejn pretiz mill-Gvern izda biss ghal dawk id-debiti elenkati kategorikament fis-subinciz (1) tal-Artikolu 466, cioe` dejn dwar kull servizz, provvista, penali, kera, ċens, pińľijiet oħra fuq beni, kumpens għall-okkupazzjoni u jew għal dritt ta' xi liċenza jew dritt jew taxxa oħra dovuti lill-Gvern. Kwindi l-htiega li l-kap tad-Dipartiment jfisser fid-dikjarazzjoni guramentata, ix-xorta tad-dejn pretiz mid-Dipartiment tieghu.

Il-Prim' Awla tal-Qorti Civili spjegat fis-sentenza taghha tal-5 ta' Ottubru, 2015 (Rikors Numru: 106/15LM) fl-ismijiet Kummissarju tal-Artijiet vs. Samuel Gatt li l-ħsieb tal-leġislatur wara s-sostituzzjoni tal-Artikolu 466 tal-Kap. 12 bl-Att XXIV.199 tal-1995, kien evidentement li jipprovdi proċediment speċjali sommarju sabiex jinġabar lura b'aktar ħeffa dejn dovut lil dipartimenti tal-gvern jew lil uffiċċji amministrattivi tiegħu jew lil korpi magħquda stabbiliti bil-liġi, dwar kull servizz, provvista, penali, kera, ċens, pińľijiet oħra fuq beni, kumpens għall-okkupazzjoni u jew għal dritt ta' xi liċenza jew dritt jew taxxa oħra dovuti.

Proċediment ai termini tal-Artikolu 466 tal-Kap. 12 tal-Liġijiet ta' Malta permezz ta' dikjarazzjoni ġuramentata tal-kreditur dipartiment tal-Gvern notifikata b'att ġudizzjarju lid-debitur, huwa eċċezzjoni għar-regola stabbilita bl-Artikolu 125 tal-Kap. 12 li tgħid li l-proċediment ordinarju fl-affarijiet kontenzjużi fil-qrati superjuri u fil-Qrati tal-Maġistrati (Għawdex) fil-kompetenza superjuri, ordinarjament, jitmexxa b'rikors, sija ġuramentat jew le, skont ma tgħid il-liġi. Fil-Qorti tal-Maġistrati (Malta) u fil-Qorti tal-Maġistrati (Għawdex) fil-kompetenza tagħha inferjuri, il-proċediment ordinarju fl-affarijiet kontenzjużi jitmexxa b'rikors. Intqal ukoll li fi proċediment ai termini tal-Artikolu 466 tal-Kap. 12 mhuwiex meħtieġ li jsir ebda rikors quddiem il-Qorti, imma huwa biżżejjed li ssir dikjarazzjoni maħlufa mill-Kap tad-Dipartiment inkwistjoni li fiha għandu jiddikjara xi tkun ix-xorta tad-debitu u l-isem tad-debitur u fejn jikkonferma li dak id-debitu jkun dovut, liema dikjarazzjoni maħlufa tiġi notifikata lid-debitur permezz ta' att ġudizzjarju.

Il-problema riskontrata hija li t-talba hija dwar hlas zejjed ta' sahra lil impjegat tal-Gvern. Dan il-kaz ma jitrattax dejn dovut lill-Gvern fis-sens li f'dan il-kaz il-Gvern ma ta ebda servizz jew provvista lill-allegat debitur. It-talba lanqas ma tinkwadra bhala penali, kumpens, dritt jew taxxa dovuta lill-Gvern. F'dan il-kaz l-intimati agixxew ghal rifuzjoni ta' ammont allegatament imhallas zejjed, u kwindi l-azzjoni taghhom mhijiex ghall-gbir ta' dejn fis-sens imfisser mill-Artikolu in dizamina. In fatti, l-istess Ufficjal Mediku Ewlieni tal-Gvern u s-Segretarju Parlamentari tas-Sahha rrispondew ghar-rikors ta' Gafa billi sostnew li t-talba taghhom ghar-rifuzjoni tas-somma mitluba saret stante kien sar hlas bi zball" lil Gafa.

Kif inghad, il-procedura eccezzjonali taht l-Artikolu 466 tehtieg applikazzjoni stretta u ma tistax tintuza biex jingabru djun ohrajn li ma jaqghux fil-parametri katergorici tal-Artikolu 466(1), u peress illi f'dan il-kaz huwa evidenti li l-pretensjoni ma tinkwadrax fit-termini tal-istess Artikolu, il-Qorti tqis illi l-intimati ma setghux fic-cirkostanzi, jipprevalixxu ruhhom mill-imsemmija procedura specjali biex jigbru l-ammont li qed jippretendu li huma hallsu indebitament lir-rikorrent.

Il-Qorti tqis li ghandha l-fakulta u l-obbligu fil-ligi li hi stess tqajjem kwistjoni procedurali ta' nullita' tal-att gudizzjarju bin-numru 1234/2017 li in vista tieghu gie pprezentat ir-rikors odjern. Dana abbazi tal-fatt li ma gietx adoperata l-procedura apposita skont il-ligi peress li dan it-tip ta' hlas li allegatament sar bi zball ma jinkwadrax bhala dejn fis-sens imfisser mill-Artikolu in dizamina.

Huwa minnu li l-gurisprudenza Maltija hija kategorika ghall-ahhar billi teskludi l-possibilita` li l-Qorti tiddeciedi barra mill-kontestazzjoni ta` bejn il-partijiet. Hekk per ezempju, f` **Amato Gauci Veronique et vs Zammit Marco et** deciza mill-Qorti ta` l-Appell Inferjuri fid-19 ta` Mejju 2004, il-Qorti rriferiet ghal serje ta` decizjonijiet moghtija f`dan is-sens u kkwotathom, fosthom is-segwenti:

> *"Illi ghal dak illi jirrigwarda l-azzjonijiet civili, l-procedura tillimita hafna l-inizjattivi li l-Qorti tista tiehu minn rajha. Fost dawn, per ezempju, hemm il-gurisdizzjoni, fejn jekk jirrizultalha illi m`ghandhiex kompetenza jew gurisdizzjoni biex tisma` kawza, l-Qorti tista` "ex-officcio" tqajjem din il-kwistjoni peress illi hi ta` ordni pubbliku. L-istess fil-kaz ta` Mandat in Factum fejn il-Qorti tista` "ex-officcio" tezamina r-ragunijiet ghall-hrug ta` dan il-Mandat (ara* ***Xuereb vs Xuereb*** *Appell 27 ta` Marzu, 2003)…..*

*1. "Huwa principju maghruf illi l-Imhallef civili ghandu, fl-ghoti tas-sentenza f'kawza, joqghod rigorozament fil-limiti tal-kontestazzjoni b'mod illi waqt li hu obbligat jokkupa ruhu mill-kwestjonijiet kollha dedotti fil-gudizzju mill-partijiet, minn naha l-ohra ma jistax jitratta u jirrizolvi kwestjonijiet li l-partijiet ma ssollevawx u ma ssottomettewx ghad-decizjoni tieghu, ammenokke non si tratta minn kwestjonijiet ta' ordni pubbliku li l-Imhallef hu obbligat jirrileva "ex officio" – **"Joseph Gatt –vs- Joseph Galea"**, Appell Civili, 12 ta' Lulju 1965; **"Regina mart Francis Cacciottolo –vs- Francis Cacciottolo"**, Appell Civili, 30 ta' Gunju 1976;*
*2. "Il-Qorti m'ghandhiex tissolleva eccezzjonijiet li m'hiex awtorizzata espressament mill-Kodici ta' Organizazzjoni u Procedura Civili jew minn konsiderazzjonijiet ta' ordni pubbliku, altrimenti kwalunkwe kwestjoni legali tkun tista' tigi sollevata mill-Qorti, prattika din mhiex rakkomandabbli li tista' twassal ghal sitwazzjoni fejn il-Qorti tiddeciedi fuq l-eccezzjoni taghha stess" –**"Anthony Hammett noe –vs- Vincent Genovese pro et noe"**, Appell Kummercjali, 31 ta' Jannar 1991;*
*"Fis-sistema gudizzjarja taghna l-Qorti m'ghandhiex tissolleva eccezzjonijiet li m'hijiex awtorizzata espressament mill-Kodici ta' Organizazzjoni u Procedura Civili jew minn xi konsiderazzjoni serja ta' ordni pubbliku. Dana billi, bhala norma, il-gudikant ghandu jiddeciedi l-kawza billi joqghod fuq il-binarju tal-kontestazzjoni li jressqulu l-partijiet. Huwa r-rwol tad-difensur tal-parti u mhux tal-gudikant li jiskogita difizi u eccezzjonijiet dwar kwestjonijiet legali. Diversament il-Qorti tkun qeghda tesponi ruha ghal certi riskji ovvji meta tiddeciedi kawza fuq eccezzjoni li tissolleva hi stess, meta m'hijiex awtorizzata espressament li taghmel hekk" – **"Edwin Grech –vs- Antida Saglimbene et"**, Qorti tal-Kummerc, 9 ta' April 1992.*

F' dan il-kaz partikolari, din il-Qorti tqies li dan il-punt jista' jitqajjem *ex officio* mill-Qorti stante li l-procedura hi ligi ta' ordni pubbliku u allura l-iprem gwardjan taghha hija l-Qorti.

Decide

Ghal dawn il-motivi il-Qorti taqta' u tiddeciedi illi d-dikjarazzjoni guramentata notifikata lir-rikorrent bl-att gudizzjarju bin-numru 1234/2017 ipprezentata a tenur tal-Artikolu 466 tal-Kapitolu 12, hija bla effett u konsegwentement hija wkoll infondata t-talba hekk dedotta, u f'dan is-sens biss tilqa' t-talba tar-rikorrent fir-Rikors promotur, b'kull rizerva si et quatenus ta' kull dritt ta' azzjoni ohra spettanti lill-intimati kontra r-rikorrent ghar-rifuzjoni tal-ammont pretiz.

L-ispejjez ta' din il-kawza jibqghu bla taxxa bejn il-partijiet.

Magistrat Dottor Simone Grech

Janet Calleja

Deputat Registratur